

o mochten dan onze harten wel voorbereid wezen, niet door de lichtzinnigheid, die uit onkunde niet vreest, maar door het geloof dat de vrees overwint. En was het voor ons bestemd, te gronde te gaan wat onze onafhankelijkheid betreft, dat wij dit heilig erfgood onzer vaders dan althans waardiglijk door de overmacht ons lieten ontnemen. Dat wij in elk geval mannen zijn, die stervensmoed bezitten, omdat zij den weg kennen, langs welken sterven is: herleven.

Zoo hadden Groen, Esser en Gunning ieder hun eigen kijk op het oorlogsvraagstuk. Toch vonden ze elkander praktisch in de gemeenschap des geloofs.

Moge dit ook thans nog zoo zijn onder de dissidentie christenen.

RULLMANN.

Vragen van Jongeren

Huwelijksplicht.

Een vrij groot aantal „vragen” dat binnen kwam, ligt op antwoord te wachten. We hopen in de e.v. weken in staat te zijn deze vragen naar volgorde af te werken. Ieder kan dus „zijn beurt” afwachten.

De eerste vraag die aan de orde komt is deze: Is een jongeman, die gezond is en in een dergelijke positie verkeert, dat hij een gezin zal kunnen onderhouden, van God VERPLICHT een meisje ten huwelijk te vragen?

Ter toelichting schrijft de vrager het volgende: „Reeds dikwijls hebben wij onder elkaar als vrienden over deze zaak van gedachten gewisseld en komen steeds weer tot de conclusie, dat wij alleen dat meisje mogen vragen, wat naar Ds J. C. Sikkels oordeel DE vrouw voor ons kan zijn. (Zie zijn „Verloving tot het Christelijk huwelijk” bladz. 22 en 23.) Wij hebben allen wel omgang gehad met een meisje, de één korter de ander langer, dat naar we meenden onze verlangens zou kunnen bevredigen, doch steeds kwamen wij tot de pijnlijke ontdekking, dat wij ons hadden vergist.”

Na mededeeling van eenige persoonlijke bijzonderheden gaat de vrager aldus voort:

„U neemt, blijkbaar met instemming, in „De Reformatie” van 17 Oct. j.l. een stukje van een verslag over van een rede van Dr Lammerts van Bueren,

waarin deze o.a. beweert: „Daarom heeft Luther niet nagelaten te verklaren, dat zijn huwelijk een daad van gehoorzaamheid was aan den wil van God om een voorbeeld te geven”. Ook op de laatste Generale Synode is naar ik uit de verslagen meen te hebben opgemaakt, nogal sterke nadruk gelegd op den plicht tot trouwen.

Stel nu het geval, dat wij een meisje kennen, dat ons sympathiek is, waar we goed mee op kunnen schieten, dat God liefheeft en vriendelijk en welwillend tegenover haar medemenschen is, kortom dat veel in zich vereenigt, wat in groote trekken als „ideaal” voor ons staat, zijn we dan genoodzaakt ons met zulk een meisje in verbinding te stellen en in vertrouwen op Gods leiding ons na eenige kennismaking te verloven om daarna te trouwen? En moeten wij dan ons ideaal „Alléén haar en anders geen” opgeven?

Zou u zoo vriendelijk willen zijn uw meening in „De Reformatie” hierover te willen geven?”

De vrager stelt ons voor een niet gemakkelijke probleemstelling.

Laat ik mogen beginnen met te doen opmerken, dat er zooals meestal bij eenige zaak, ook hier twee zijden aan het vraagstuk zijn. De vrager gaat natuurlijk uit van eenige bepaalde praemissen (vooronderstellingen). Dat moet hij doen. Dat doet elke vrager, die zijn vraag heeft overleefd.

Uit deze praemissen blijkt, dat hij een zekere ideaal-voorstelling heeft omtrent de belevingen van een jongen man, die het meisje zijner keuze heeft gevonden. Het is natuurlijk de vraag of deze ideaal-voorstelling niet een ietwat buiten-werkelijk, of wil men, een ietwat onwerkelijk karakter heeft.

Het is bovendien een bekend feit, dat jonge mannen, die boven de 25 jaar gekomen zijn, hun idealen wel eens onbewust vermengen met allerlei theoretisch georiënteerde beschouwingen omtrent de eischen, waaraan de „toekomstige ega” moet voldoen. Daardoor geeft een jongeman van dien leeftijd zich minder gemakkelijk over. Hij is ook in deze zaken wel eens iets te verstandig en een klein beetje te weinig spontaan. Daardoor bereikt hij uiteraard minder gemakkelijk en minder snel den toestand van het blijde en zich overgevende enthousiasme van de jongemannen in de adolescentieperiode (18—21 jaar), die veel eerder komen tot de betuiging van het: „dése of géén.”

Onze vrager en zijn vrienden moeten dus wel oppassen, dat ze niet door een al te veel redelijk en verstandig uitgeplozen ideaalstelling het zich zelf moeilijk maken, en zich een groot stuk echt levensgeluk onthouden.

velen. Wanneer men deze uitdrukking letterlijk zou willen verstaan, zou men er in moeten lezen, dat de bergen der aarde als het ware op een hoop gestapeld werden, en dat dan de tempelberg, de Zion, daar bovenop geplaatst werd. Of dat de tempelberg, die in werkelijkheid slechts uiterst bescheiden afmetingen had, in hoogte alle andere heuvelen zou te boven gaan. Dit is zoo weinig waarschijnlijk, dat ook Ds. Berkhoff zich geen oogenblik bedenkt om te verklaren, dat hij de woorden als beeldd spraak opvat en daarin niet anders dan de allesbeheerschende standplaats ziet aangekondigd, welke het verachte Zion eens innemen zal. Het centrum van het geheele wereldleven zal naar den berg Zion worden verlegd (De Christusregering, blz. 183). Maar wij hebben toch ongetwijfeld eveneens slechts beeldd spraak te zien in het bekende: „zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden (eigenlijk: ploegscharen) en hunne spiesen tot sikkelen”. Niemand denkt hier aan een werkelijk omsmeden van de oorlogswapens tot vreedzame landbouw-werktuigen, maar ieder voelt hier de beeldd spraak voor: het ophouden van den oorlog en het komen van den vrede. En insgelijks is beeldd spraak het „zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom”, een meermalen voorkomende, blijkbaar vaste beeldd spraak voor: vrede, rustig leven (vgl. ook 1 Kon. 4:25; 2 Kon. 18:31 — Jes. 36:16; Zach. 3:10).

Intusschen raakt dit de hoofdzak niet. Immers daarmede wordt niet beslist, hoedanig de geheele strekking van deze profetie is. Het voorkomen van een of meer beeldd spraken of zinnebeeldige zegswijzen in een profetie bewijst nog niet dat de geheele profetie als beeldd spraak of als zinnebeeld moet worden verstaan. En omgekeerd, het kan zeer goed wezen dat in een profetie, die in het algemeen beeldd sprake of zinnebeeldige strekking heeft, toch wel een enkele uitdrukking voorkomt, die geheel letterlijk moet worden opgevat.

Wij hebben dus deze vraag te stellen: hoe moet de algemeene strekking van deze profetie worden verstaan? Ds. Berkhoff kant zich zoo sterk mogelijk tegen iedere vergeestelijking. Hij denkt aan een heilrijke toekomst, welke aan het aardse Zion is bereid (blz. 183, 184). Maar het is in dit geval toch wel heel duidelijk, dat wij met een letterlijke opvatting van deze profetie niet uitkomen. Hoe kunnen wij ons van het hier gezegde een ook maar enigszins concrete voorstelling vormen? Het is immers onmogelijk ons het samenstromen van alle volken der wereld in Jeruzalem in letterlijken zin als vervulbaar voor te stellen. Ook Ds. Berkhoff

Indien ze zich evenwel houden aan de door hen aangehaalde woorden van wijlen Ds Sikkels, zal daarvoor niet zooveel gevaar zijn.

Wanneer het bovenstaande wordt bedacht, en de vragers zichzelf ernstig onderzoeken of ze inderdaad niet méér met hun hoofd dan met hun hart te rade gaan, dan wil ik wel trachten ook de eigenlijke vraag naar mijn inzicht te beantwoorden.

Naar mijn opvatting mag een jongeman alleen dan een meisje ten huwelijk vragen, indien hij de overtuiging heeft, dat hij dat meisje innig liefheeft, en dat hij met zijn liefde haar het leven lang trouw zal blijven.

Hieruit volgt, dat iemand, die gedurende heel zijn leven niet een meisje of vrouw ontmoet, jegens wie hij zulke gevoelens koesteren kan, ongehuwd dient te blijven.

Voor een huwelijk is méér nodig dan „sympathie” of „goed met elkaar kunnen opschieten”. Al behoeft de jongensachtige „verlieftheid” niet steeds aanwezig te zijn, wel moet bij het aangaan van het huwelijk de liefde, de diepe innige liefde den band gelegd hebben om de twee menschen, die komen voor Gods aangezicht met de belijdenis, dat ze gelooven dat God hen heeft samengevoegd, en die plechtig als in de tegenwoordigheid Gods beloven elkaar trouw te zullen blijven.

Anderzijds onderscheide men wel tusschen „verloving” en „kennismaking”. Een jongeman kan ook opzettelijk en toch onopvallend pogen een bepaald meisje verder te leeren kennen. Zelfs is het misschien niet af te keuren, wat meermalen geschiedt, dat bij wederzijdsche afspraak „kennismaking” wordt „voortgezet”, zonder dat dit van een van beide zijden eenige verplichting geeft. Wel willen we er met nadruk op wijzen, dat deze „kennismaking” juist dan wanneer ze door een soort „onvoldaanheid” van de „eene zijde” geen verdere gevolgen heeft, aan de „andere zijde” ernstige desillusies ten gevolge kan hebben.

Groote voorzichtigheid is hier dus geboden. Ongeoorloofd is hier stellig het wekken van verwachtingen, van welke men nog niet zeker is of men ze eens zal kunnen honoreeren.

Wat nu het citaat van Luther betreft: ik meen, dat Luther dit sprak met het oog op het feit, dat hij als ex-priester trouwde om daardoor een voorbeeld der gehoorzaamheid te geven aan de protestantsche predikanten, tegenover de praktijk van de Roomsche priesters. En ook al zou Luthers woord anders moeten worden ver-

kan dit blijkbaar niet, daar hij er deze omschrijving voor geeft dat „de oogen van alle volken naar Zion zullen gericht zijn”; maar daarmede laat hij toch eigenlijk al de letterlijke vervulling glippen, want er staat: de volken zullen tot hem toevloeien; ja sterker nog: ze zullen henegaan en zeggen: komt en laat ons opgaan tot den berg des Heeren en ten huize van den God Jakobs. Dat is — zoo men aan den letterlijken zin wil vasthouden — toch nog wel iets anders dan dat de oogen van alle volken naar Zion gericht zijn. Inderdaad, men kan hier aan een letterlijke vervulling ook onmogelijk denken. Evenmin is dat mogelijk bij het uitgaan van 's Heeren wet (= onderwijzing) en woord uit Jeruzalem. Hoe dat letterlijk zou moeten worden opgevat, wordt door Ds Berkhoff ons niet duidelijk gemaakt. Wij kunnen hier bezwaarlijk aan iets anders denken, dan aan een geestelijke werking, welke onder de volken uitgaat, en haar oorsprong heeft in Zion.

Maar daarmede zijn we nog niet geheel gereed. Immers, nu blijft nog de vraag over, hoe wij Zion en Jeruzalem hebben te verstaan. De uitleggers, die het geestelijk karakter van onze profetie erkennen, zijn in den regel geneigd om nu zonder meer Zion en Jeruzalem van de Christelijke kerk, van de gemeente des Nieuwen Verbonds te verstaan. Maar is dit wel juist? Wordt daarmee wel voldoende recht gedaan aan de woorden van den profeet? Hebben wij ook eigenlijk wel voldoende grond om voor Zion of Jeruzalem zoo maar de Christelijke kerk in de plaats te stellen? Ik geloof dat wij dan een soortgelijke fout begaan als de Chiliasten, die de profeten een terugkeer willen laten verkondigen uit een ballingschap, die zij Israël niet hebben gepredikt en waarvan Israël niet weet. Zij maken op die manier de profetie tot iets volslagen onverstaanbaars voor de eerste hoorders. Welnu, als wij hier Zion en Jeruzalem verklaren als: de Christelijke kerk, doen wij hetzelfde. De eerste hoorders van den profeet, de Israëlieten, wisten niets van de Christelijke kerk; zij konden bij het hooren van de namen Zion en Jeruzalem aan niets anders denken dan aan den tempelberg en de hun welbekende stad. En nu kan ik het niet anders zien of wij moeten bij onze verklaring ook uitgaan van dien zin, welke de eerste hoorders aan het gehoorde wel hechten moesten. Wij hebben dus te denken aan den eigenlijken tempelberg en aan Jeruzalem, de hoofdstad van het Israëlietische volk, het nationale, maar tegelijk toch ook godsdienstige en geestelijke middelpunt van Israël. Aan dat Israëlietische centrum wordt hier nu een verheffing tot

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

Het Chilasme en het Oude Testament.

VIII.

(Israël's herstel bij Micha.)

We komen nu tot den profeet Micha.

Micha heeft geprofeteerd onder de Judeesche koningen Jotham, Achaz en Hizkia, en is dus weer een jongere tijdgenoot van Hosea. Zijn eerste optreden viel omstreeks 740 voor Chr., vlak na Amos, terwijl voorts het grootste deel van zijn werkzaamheid moet zijn samengevallen met die van Hosea.

Van bijzonder belang is zijne profetie, die we lezen in Mich 4:1—4: „Maar in het laatste der dagen zal het geschieden, dat de berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen; en de volken zullen tot hem toevloeien, en vele heidenen zullen henegaan en zeggen: komt en laat ons opgaan tot den berg des Heeren, en ten huize van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van zijne wegen, en wij in zijne paden wandelen; want uit Zion zal de wet uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem. En Hij zal onder groote volken richten en machtige heidenen straffen, tot verre toe, en zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden en hunne spiesen tot sikkelen; het eene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen den krijg niet meer leeren; maar zij zullen zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom, en er zal niemand zijn die ze verschrikke; want de mond des Heeren der heirscharen heeft het gesproken.”

We hebben hier alweer te doen met de reeds meer besproken tijdsbepaling: in het laatste der dagen. Maar we weten nu dat deze volstrekt niet als een aanduiding van de slotperiode der wereldgeschiedenis mag worden beschouwd. Ze wijst heen naar de toekomst, maar welke die toekomst is, dat moet eerst uit den verderen zin dezer profetie worden opgemaakt.

Dat niet alles wat in deze profetie wordt gezegd, letterlijk moet worden opgevat, is onmiddellijk duidelijk. Dat geldt reeds aanstonds van het begin, waar gezegd wordt dat de berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en hij verheven zal zijn boven de heu-

klaard, d
niet groo
Want
vinden, c
man, en
Wat o
gezegd is
Ik heb
ieders pl
in het S
Greydant
Gods Wo
kan. Ook
bevel tot
afwijzen
plicht.

Tenslo
dat wel,
wone or
Niet tr
„normaa
Uit zor
mag dus
opleggen.
Het ni
„alleen”
toestand
Maar
ves, blijf
dit stuk
kennen

ZE

Ned

In het
over de
hebben
gekomen
van Adv
Raad m
deputate
dat de S
en ook,
de tolst

werelde
de war
volken,
einde ke
eigenlijk
fetic vo
wijze, v
wordt h
in een
Heilige
zeggen.
Israël w
Hem, d
het mi
zijn Evi
Zion de
Heeren.
band de
Christus
meer o
onderlin
zoeken.
wanne
wereld
wij met
dat dez
vervuld
des kru
had, ui
heeft
de volk
de bek
sche v
werking
gevoele
ook no
veel w
zoo bli
ook no
tot het
niet ee
als hij
wachte
de pro
invloed
schonk
volken,
renieve
vrucht
heid z
Neen,
afzond
gedaan